

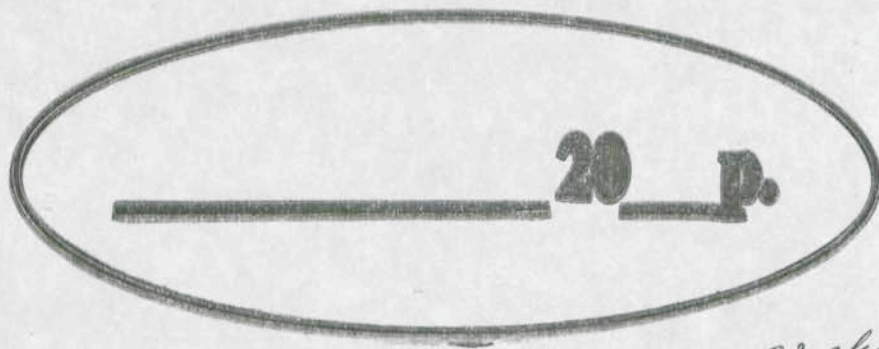
Архів з бірому
 Гортисівсько-Бережанська округа ОУН

ПАПКА

для 33

паперів

Збройська подія „Вісні з мерему“ на Гортисівсько-Бережанській окрузі ОУН (райони: Гортисівський, Чортківський, Кобилянський, Турківський, Тернопільський, Гортисівський) за грудень 1945р., січень-вересень 1946р.
 Машинописи

оз грудня 1945р.
 Крайні дані: 10 аркушів 1946р.
 Чисельність документів: 8
 Чисельність аркушів: 18
 Збірками: поєднано

Вісті з терену
/за місяць грудень 1945 р./

Район Білобожниця:

3. XII. 45 р. на хуторі біля с. Базар, де квартирували 7 повстанців, наскоочили більшовики в числі 70 чоловік. Підчас перестрілки, чотири повстанці відступили, а три інших зводили біля чотири години. Вистрілюючи всі набойки пострілялися, залишаючи вбитими 8 більшовиків, а кілька ранених.
4. XII. 45 р. ніччю до с. Пачівка підходив відділ військ НКД, який стрілявся з повстанцями. Підчас перестрілки більшовики розбіглися, залишаючи одного вбитого.
6. XII. 45 р. в с. Віде вибрався штаб пересельного пункту, який попереднього місяця там квартирував.
8. XII. 45 р. до с. Бартишівка з району приїхало 20 більшовиків, які оточили хату, де квартирувало три повстанці. Повстанці, відстрілюючися відступили, залишаючи вбитими 2 більшовиків. При тому арештували с-сідів і стали лі хату.
8. XII. 45 р. ніччю під с. Бичківці підходили більшовики, на яких потрапили 2 повстанці. В перестрілці повстанці відступили.
9. XII. 45 р. на хуторі Муравщина біля С. Звиняч, де квартирували три повстанці, наскоочили більшовики, в числі 30 осіб. Повстанці відстрілюючи до ліса, потрапили на ворожі застави, де згинули героїською смертю.
11. XII. 45 р. до с. Черкавщина приїхало 10 енкаведистів, які без міждосягнення побити директора, за те що учні вибрали Сталінові очі.
13. XII. 45 р. до с. Стара Ягольниця приїхало 15 енкаведистів, які постріляли крестини з могил погиблих повстанців. Опісля скликали демобілізованих АЧ.А. на мітинг, де говорили про "Бандеронців" і італи їм зброю, щоб тільки помагали бити "бандитів". Однак люди від цього відмовилися.
14. XII. 45 р. до с. Криволуча приїхало 50 більшовиків, які на роздоріжжях зробили застави, а в селі робили ревізії. При ревізії знайшли крадіжку, де сидів Альман Микола, який скривався на власну руку. Під вечір більшовики виїхали до району, забираючи зі собою побитого А.М..
16. XII. 45 р. вечером до с. Стара Ягольниця приїхало 30 більшовиків з району, які робили підсідки і перевірку по хатах.
17. XII. 45 р. до с. Криволуча приїхало 30 більшовиків з району, які вивезли дві родини підпільників в числі 4-х особи, а саме: Івоник Марію і Кричовську Анну.
17. XII. 45 р. в селі Бичківці 17 енкаведистів району Будзанів робили перевірку та розшуквали за документами, при чому зламали підпільницю, яку після чотирьох-денних допытів випустили.
17. XII. 45 р. під с. Бичківці більшовики зробили підсідку, на яку потрапили 4-х повстанці, які відстрілюючися відступили, залишаючи трьох вбитими, а кілька раненими більшовиків.
18. XII. 46 р. в с. Полівці більшовики скинули хрести з могил вставлених борців революції. Ніччю на кладовищі робили підсідку.
18. XII. 46 р. до с. Вілий-Потік приїхало 15 більшовиків з району, які вивезли дві родини підпільників, а саме: Котик Марію і Кравець Анну.
21. XII. 46 р. о 10-18 год. в лісі Біле-Скородищі більшовики робили облаву. По слідах потрапили на повстанців/7/, яких оточили. В перестрілці повстанці без втрат/4-х раненими/відступили, залишаючи одного вбитого більшовика.
22. XII. 45 р. вечером в с. Стара Ягольниця на могилках вставлених борців революції знову стояли заложені хрести. На другий день більшовики заложені хрести скинули.
24. XII. 45 р. в с. Черкавщина більшовики, які були на підсілці убили дві жінки

з ССР, які прийшли на заквіт забити.

28.XII.45 р. в районі Білобожниця відбулося зібрання демобілізованих Ч.А., на якому говорили, що дають демобілізованим зброю, щоб бути "бандерівцями", бо вони стоїть не дають повести "виборів" до Верховної Ради.

Район Пробіжна:

2.XII.45 р. в с. Чорнікіні 15 стрибків наскочили на хату Ковчиря М., де квартирував повстанець Хмара з групи Скіп. Повстанець, кинувши гранату, вище тався на подвір'я, де став битий. При цьому згоріло господарство. Біля тіла сл. л. ар. Хмари більшовики через 5 днів робили підсічку.

5.XII.45 р. до с. Вивеньке прийшло 20 більшовиків, які перевозили ревізії в деяких господарствах.

10.XII.45 р. до с. Мотубинчик прийшло 40 більшовиків, які в сім'ях господарств робили ревізії і арештували Величенко Катерину. Під вечір виїхали, але зараз же з під села завернулися і зробили підсічку від с. Боскири.

13.XII.45 р. до с. Чорнокіні Мали прийшло 20 енкаведистів зі стрибками, які арештували 10 осіб.

17.XII.45 р. в с. Чорнокіненська Воля повстанець з подвір'я Ільницького здержав більшовиків, які йшли дорогою. Більшовики вистовіли, що це "свої". Повстанець пізнав, що це більшовики і не надуваючися вистрелив серію набойів з ППШ по них, де одного більшовика вбив, а одного тяжко ранив. Витяк більшовики стали до господарства і вивезли одну родину.

20.XII.45 р. в с. Зелена до хати Ільчичина, де квартирували повстанці заїхали двоє людей з ССР, яким повстанці дали декілька зброї літератури і під вечір відпустили домі. Східники дану літературу завезли на станцію стрибків за Збручем і сказали, де зустрілися з повстанцями. Стрибки за Збручем того ж дня зробили списки ревізії на вулиці, де квартирували повстанці. При тому ограбили вище згадане господарство і побили деяких людей.

31.XII.45 р. прийшло 50 більшовиків до с. Ширівці, які обшукали господарство, де перебувало 5-ть повстанців, а саме: Галич, Сокол, Меч, Печай і Піцкова. В той час на подвір'я біля хати, підпільника, яку більшовики вбили. Більшовики, відкривши кришки, де були повстанці, взивали, щоб здалися. По короткій перестрілці, змирили матеріали організаційні і інші речі повстанці пострілялися. На подвір'я, де лежали трупи більшовиків згачали людей і казали їм, що 4-и повстанці хотіли знатися, але їх німець/казали на Піцкову/ постріляв. При тому арештували чотири особи, яких забрали до району.

Район Котичинці:

4.XII.45 р. через с. Тудорів переїжджало 50 більшовиків, які ходили по селі і випитували людей про "бандерівців".

5.XII.45 р. до с. Оршківці прийшло 10 енкаведистів, які перевозили ревізії в підлісних господарствах і розпитували про місцевих підпільників.

7.XII.45 р. до с. Увисна прийшло 5 енкаведистів, які питали за родами підпільників.

13.XII.45 р. ввечері в с. Баворівщина повстанці розстріляли стрибків, які були на станції, де вбили начальника одного стрибка-голотника.

16.XII.45 р. о 7 год. на вулиці с. Ялівців від сторони Котичинців появилось 22-а більшовики, які вступили до хати, де квартирували повстанці, і розпитували за сіном. Повстанці, довідавшись, що так малу кількість більшовиків, але коважний їх, не знаючи, що вище згадана вулиця обложена від однієї сторони ліса. Більшовики зачали робити ревізії від хати, де квартирували Грек і Грім. Повстанці встали на стрих, звідки відстрілювалися. В той час, коли більшовики підпалювали хату, повстанці вбивали кілька більшовиків, відстрілюючи двір, де збили героєм смертю. До помочі в Котичинці прийшло 100 більшовиків, які зачали палити всі

інші повстанці. Під натиском диму повстанці вискочили з хат і почали контратаку, прямуючи до ліса, звідки більшовицька застава привітала їх кулеметним огнем. Тут згинув геройською смертю др. Семко, Зір, Чайка, а вціла Кольор, які пострілялися кулями із власних пістолей. В той час зі села відступило 5-ть повстанців в напрямі поля. Огонь все дальше обнімав хати, а Вістун, Дніпро і Сірко зводили білі. Вистреливши всі набої два перші пострілялися, а останній здався живий більшовикам. В огні згорів Яр і тіло-вище згаданого ГРОМА. В 15-ій годині більшовики зібрали трутів сіл. друзів і стягнувши убрання, звичалися над ними. Своїх трутів більшовики конспіративно кінськими явтами вивезли, але з говорення більшовиків довідуємося що було 30 вбитими, а 18 раненими. Вечером більшовики, забравши трутів сіл. борців революції, з награбованим майном відіхали до району, залишаючи 23 ставених господарств і одну вбиту, а дві раненіми жінки з цивільного населення.

Постій, дня 15.1.46 р.

Слава Україні!
655/10

Звіт сучасних істориків і вчених
за період 1915

Р. 4

Кітків, пані, опубл.

А. 4

Горька, написана
написана, написана

Борн

В. 4

пані, написана
написана

Район Білобожниця:

- 3.1.46 р. нічю в с. Білобожниця кілька більшовиків вдерлося до помешкання арештованого священника Воробкевича, де почали грабувати майно по потапі під руки. Слуга священника обороняла майно, але це було даремне. Більшовики довго не роздумуючи вбили виле згадану слугу, забрали вбрання зі священника та зграбували все, що було в помешканні.
- 5.1.46 р. ввечером до села Черкашчина в районі приїхало НКВД в числі 5 осіб, які переночували ніч в голови сільради, skonфіскували майно в-господаря, якого дочка арештована та засуджена на 10 літ тяжкої праці.
- 9.1.46 р. до с. Скородинці приїхало 10 осіб з НКВД і НКДБ, які арештували трьох мужчин: Меланчука М., Шитку В. і Балабуха А. Їм заважали співпрацю з ними, а виле так застрашені старалися звикатувати до агентурної роботи. По п'ятиденному ув'язненні звільнили.
- 9.1.46 р. в с. Базар більшовики оточили хату, де кватрували два підпільники. Підчас перестрілки згинили виле згадані помешканці і згоріла хата. Тіло виле забрало до району.
- 10.1.46 р. нічю в с. Черкашчина більшовики з ржорони залізно-дорожного мосту викрали в господаря корову. На другий день з району приїхало 30 більшовиків, які зайшли до родини підпільника і кавали, що корову зі села викрали такі, як їх син, тобто українські повстанці.
- 11.1.46 р. до с. Бичківці приїхав гарнізон в числі 9 осіб, де закатрував.
- 12.1.46 р. до с. Стара Ягольниця приїхало 15 більшовиків, які зробили наскок на господарство, де кватрував повстанець - Опріла. В перестрілці більшовики з ним вели переговори, щоб він знався, одначе він провадив бій аж до рана. Вистрілявши всі набої потав ренений в руки більшовиків. Підчас перестрілки зістало вбитими 2 більшовики, а чотири рененіи.
1. Того ж дня в с. Старій Ягольниця більшовики арештували 20 осіб.
- 13.1.46 р. до с. Павчівка приїхав гарнізон в числі 13-ть осіб, де закатрував. Вночі робили провірку в підозрілих людий, причому арештували 4-и особи, яких по кількох днях звільнили.
- 13.1.46 р. в с. Кривомужка з причини провокації 20-ть большевиків оточили хату, де кватрувало 5-ть повстанців. Під обстрімом вкр. повстанців більшовики були змушені відступити. В той час зі сторони Бучача наїхав відділ війск НКВД в числі 100 чоловік, які skonтактувалися з відступаючими повстанцями, почев новий наступ. В бою з ними оторони згинило два повстанці, а один тяжко ренений і два здорових віданися живими в большевицькі руки. З ворожої сторони згинило 19-ть чоловік.
- 14.1.46 р. в лісі біля с. Скородинці 40 більшовиків з причини провокації Стіли, відокрили кріівку.
- 15.1.46 р. до с. Калитівщина приїхало 25-ть большевиків з та за. Калитівщина "конного звела", які за кватрували на фільварку. Тому, що невеликі харчеві продукти ходили по селі зебрати харчів. Люди з лайкою відганяли з хат і вони приминили іншу тактику збирання харчів, а саме почали вдератись до господарів та грабували, по потапі.
- 17.1.46 р. до с. Бичківці приїхало 18-ть НКВД-ців зі стрілками, які сикнали до сільради десатників і інших людий, та розпитували про бувших працівників які працювали в німецькому уряді. При цьому з підозрілих осіб сячали протоколи

- 17.1.46 р. в с. Вичківцях 15-ть большевиків з району в контактувались з гарнізоном і зробили підсідки на востанях місцях. Нічо обкружили хату Софуса Петра, до якої зайшло три повстанці. Повстанці вискочили з хати, звідки двом вдалося відступити, а ранений Гонга додоскріпив себе зі свого власного пістоля. На другий день на хаті де згинув д. Гонга, большевики робили огнесу облаву та арештували 9-ть осіб.
- 19.1.46 р. до с. Звиняч приїхало 15-ть большевиків, які контактувались з гарнізоном і робили нічну провірку по хатах. Приїм арештовали 25-ть дівчат.
- 21.1.46 р. в с. Криволюка большевики вивали Павловського 31-вінкою та дитину, за те, що зго дві дочки арештовані та застеренні на тяжкі роботи.
- 21.1.46 р. в с. Базар большевики вивали дві родини підпільників в числі 17-осіб
- 25.1.46 р. ранком в с. сколороме зупинили провокації 20-ть большевиків обкружили хату Архасики, де кватерувало три повстанці, а саме: Орко, Зелівник і Нестор. Повстанці вискочили з хати та відстрілюючись відступали до лісу. Під натиском большевиків згинув Орко, Зелівник, а від так також ранений Нестор згинув з власного пістоля
- 25.1.46 р. ранком в с. Полівці з причини провокації большевики обкружили хату де кватерували 4-и повстанці. З обкруження трьом вдалося відступити залишаючи вбитого друга і двох большевиків. Після цього большевики сталими господарство і арештували 20 осіб.

Район Копичинці:

- 1.1.46 р. ранком до с. Сорока приїхало 90 большевиків, які дали застави до села і на роздоріжжях. В селі переводили списки ревізії, але нікого не стрілюючи відїхали до району.
- 1.1.46 р. ранком до села Кутівка приїхало 30 большевиків, які в востанях місцях переводили ревізії, при чому грабували що потрапило під руки.
- 5.1.46р. до с. Перемілів приїхало з району 20 большевиків, які шукали за родинами підпільників.
- 6.1.45 р. вечером до с. Перемілів приїхало 15 большевиків, які робили ревізії в підозрілих дідей, а відтак підсідки в востанях місцях.
- 6.1.46 р. до с. Кутівка приїхало 100 большевиків, які робили ревізії/найбільше шукали на сиріжках/майже в кожному господарстві. Вночі тіж самі большевики вертали до деяких хат, де представлялися, як українські повстанці. Люди нікого на це їм не відповідали, пізнавши, перебраних большевиків. При цьому грабували населення.
- 7.1.46р. о 10-ій год. вранці до с. Кутівка приїхало 60 большевиків, які на роздоріжжях і під хатами зробили підсідки. В 11-год., коли вертали люди від помершого чоловіка, большевики почали по них стріляти, внаслідок чого ранили одну жінку. Не відповівши повстанців, ходили по селі і збирали "балецький хліб".
- 10.1.46 р. В с.Калинівщина 200 большевиків робили огнесу провірку:перанузували всі будинки, а найбільше по сиріжках.
- 10.1.46 р. в с.Хоростків 7 большевиків обкружили хату де кватерували повстанці. Повстанці, відстрілюючись, відступили. При цьому згоріло господарство.
- 17.1.46 р. до с. Сухостав приїхало 30 большевиків, які вивали 3 родини підпільників в числі 6 осіб.
- 25.1.46 р. о 10 год. до с.Кутець приїхало 30 большевиків, які з причини провокації обкружили хату Іваньки Михайла. Не йдучи до хати, стріляли по вікнах і дверях, а огісля на вище згаданому господарстві зробили огнесу ревізію. При тому побігли по селу і кричали, щоби госпо-

- дар дав їм живого повстанця Ігора.
- 27.1.46 р. в с. Баворівщина 20 більшовиків робили обшук. При тому розширили стріски і провірявали документи, в браку яких знамали жінку підпільниці Марки Марію.
- 30.1.46 р. в с. Кутець 120 більшовиків робили обшук. При тому переводили списки ревізії і провіряли документи.

Район Пробізна:

- 3.1.46 р. до с. Кривенке приїшло 50 більшовиків. На всіх роздоріжжях зробили застави, а в селі переводили ревізії, при яких розширили стріски. До сільради зганяли людей, яких по провірці вигнали, за виком Ластівки М., Турчанської А., Козя П. з матір'ю, і Хвалу В., яких забрали до району.
- 6.1.46 р. в с. Чернокінци Мелі повстанці забрали начальника стрібок і одного стрібка з хати Тудорового Петра, в якій вони ночували. Після перевірки повстанці стрібка вигнали, а начальника забрали зі собою. Відпущений стрібок доніс на НКВД, з котрої хати забрали начальника. На підставі цього вилучено господаря з родиною забрали до району, а господарку скотфісковано.
- 21.1.46 р. до с. Чернокінци Мелі приїшли більшовики зі зловником підпільником "Вернемов", який показав криївку, де перебували підпільники Дуб і Крук, які здалися живими в руки більшовиків. Того ж дня Дуб під побоями висказав всі криївки, які знав в с. Чернокінци Мелі. В наслідок цього вивезли дві родини і арештували чотири особи.
- 23.1.46 р. до с. Гадинківці прибув провокаційний відділ в числі 20 чоловік з тою самою дівчиною, що привезла 17.1 до Чернокінець М. Тут їм не вдалося нічого зробити, бо як повстанці, так населення було поінформоване про подію, яка була в с. Ч.М.
- 25.1.46 р. в с. Васильків-Більшовики зловили Залубняк Марію, яка скривалася? Вона під тортурами сказала все, що знала з орг. справ.
- 26.1.46 р. о год. 6-їй більшовики в силі 600 чоловік оточили село Гадинківці всі сторони дали застави, а інші розбрелися по селі. В селі переводили списки ревізії, при яких у виставних хатах валили печі, рубали підлоги, копали дошки. Ніхто писав за документами, а деяких брали до сільради на провірку. По провірці всіх звільнили, за виком Кулаковської Анни і хлопця, який скривався під назвиськом західника. На другий день вибралися над Збруч.
- 26.1.46 р. до с. Чернокінецька Воля приїшло 10 більшовиків, які з причини виступи Залубняк Марії, арештували Контан Франку. Під тяжкими тортурами К.Ф. сказала про місця перебування повстанців в цьому ж селі.
- 27.1.46 р. до с. Чернокінецька Воля, з причини виступи Контан Ф., приїшли більшовики, які оточили господарство Ільницької Анни, де відкрити бункер, в якому застрелився хворий і повстанець. При тому арештували три дочки Ільницької та зграбували господарство. Того ж дня арештували Збривську Марію і Міляр Теклю. На другий день арештували Мртіж М. Кушнірик І з дочкою Гуканок М., з якими відїхали до району.
- 27.1.46 р. в Пробіжній НКВД арештувало звязкову, яка водила провокаційний відділ і Середу Павла та Савчука Михайла, які 20.VII.45 р. пішли з півною до Більшовиків.

Район Будзанів:

- 2.1.46 р. в с. Янів ська Слобідка більшовики оточили хату, де квартирували повстанці, а саме: два чоловіки, а три жінки. Після двогодинного

бон більшовики згарили хату, в якій повстанці зістрівом "не на
вмеря Україна" пострілялися.

- 9.1.46 р. в сс. Могильнаїя Нова, Романівка, Могильнаїя Стара, Лівська Слобідка
закватували гарнізони в числі від 20-25 чоловік в одному селі.
- 10.1.46 р. до с. Вербіці пришло 6 енкаведистів, які арештували Дзюбу Тимія
Дзюбу Марю і Павлишину Марію.
- 13.1.46 р. до с. Ласківці приїшло шістьох енкаведистів, які арештували Божан
Тришу, Давишину Антона з жінкою і Коваль Катерину з дитиною.
- 13.1.46 р. в с. Довге НКВД арештувало Бучезиця Івана.
- 13.1.46 р. до с. Янів приїшло 6 енкаведистів, які арештували Нафостович
Анастасій і Федирчу Миколу.
- 16.1.46 р. до с. Романівка прибув Омринов, який сконтактувався в гарнізоні
переводив нічну перевірку по хатах.
- 18.1.46 р. до с. Ласківці прибуло 7 енкаведистів, які арештували 13 осіб, яких
по кількох днях ув'язнення випустили.
- 20.1.46 р. в с. Ласківці НКВД арештувало 14 осіб.
- 23.1.46 р. до с. Романівка прибуло 7 енкаведистів, які арештували Афанія Проє
слава, Закарченого Миколу, і Багрія Миколу.

Район Тереховія:

- 3.1.46 р. в с. Іванівка, з причини провокації, більшовики окружили хату, де
тирвало два повстанці. Під час перестрілки в горючій хаті згарило
два повстанці.
- 5.1.46 р. в с. Лозівка більшовики в числі 50 осіб зробили облаву, під час
якої провокатор вбив дівчину-тіткульницю Ещенко.
- 10.1.46 р. в селах району закватували гарнізони.
- 24.1.46 р. до с. Семенів прибула депутатка у Верховну Раду Гук Марія в сл
ководі 300 більшовиків. Мице зганане село обложили заставами,
а з сусідніх сіл зганані люди, доби "лиги витати" депутатку.
- 27.1.46 р. до с. Глецава приїшло 5 енкаведистів, які арештували три особи.
- 30.1.46 р. до с. Глецава приїшло около 300 більшовиків/стягнені зі всіх
сіл гарнізони, які зі всіх сторін села дали застави. В середині
села переводили ревізію і перевіряли людей.

Постій, дня 10.11.1946 р.

Слава Україні!

655/10

Звіт
II.46-

Район Тереховля:

- 8-14.III. в с.Говилів Виликій-Малій заквартирував відділ "войск НКВД" в числі 100-то осіб. За свій час постою при арештовали 40 осіб, в яких майно ограбили до крайності, а арештованих по чотирох днях звільнено.
- 14-15.III. всі ці "войска НКВД" переїхали на с.Ілавча. В с.Ілавчу арештували 10-ть дівчат, між цими арештованими була арештована Греськів Анну сестра одного підпільника. На допитах і тортурах дівчина всипала рідного брата та інших підпільників, що криються в с.Ілавчу.
- 15-16.III. вище згаданий відділ НКВД переїхав з Ілавча на с.Сороцько та собою забрали Греськів Анну. В с.Сороцьку до цього відділу долучило ще 10-ть чоловік з провокаційного відділу т.зв. "бандьора здайсь". До цієї групи провокаційної долучили цю дівчину Греськів Анну, яка мала грати ролю нібито, що вона привела укр. повстанців, та в родин підпільників вимагали звязку й де криються їх сини. Провокація їм невдалась бо люди скоро зорєнтувались, що мають до діла з большевиками.
- 16-17.III. цей відділ "войск НКВД" з групою провокаційною нічю переїхав до с.Іванівки. На гостинці, що провадить Тереховля-Глещева, до цього відділу долучило з району НКВД та "штырбательний батальон" та цієї ночі обкружили село. Як війська зблизились до Іванівки, то з села вийшов незаний чоловік, та почав вговорити окремо з капітаном цієї групи. По короткому часі відділ увійшов в с.Іванівку. В год. 4. 30 хв. в селі почались ревізії на улиці за цвинтарем. При ревізії в Кузика Дмитра знайшли трох укр. повстанців, а саме: Ярему, Потік й Тигра. Большевики обступили хату та почали обстрілювати з куліметів, повстанці відстрілювались та збили 8-м большевиків. В цім бою вище згадані повстанці, згинули по геройськи.
- 18.III. в с.Малові большевики нібито хотіли арештовати деяких осіб зі села, притім ограбили господаря Фіголя Павла.
- 21.III. в с.Залава в господаря Лєтніка Тшика большевики обскочили хату де квартирувало трох повстанців. Повстанці обстріляли большевиків та пробились через більшовицьку заставу щасливо. Притім було вбито два большевики а один тяжко ранений.
- 25.III. в с.Семенів до млина вдерлись большевики та почали грабити добро млина таселян. Обслуга млина таселяни почали боронити добра свого і розпочалась бійка. Селяни на спілку з обсергою млина почали обкидати каміння та цеглами по більшовиках. Притім побили двома більшовикам голови. По полудні за це арештовали Серетного Павла, Твердовського Івана, Серетного Степана, Рубан Ольгу та Яцкевич Стефанію. По кількох днях вище згадані звільнили з вязниці.

В районі Тереховля війська квартирують в таких селах:

Ілавче	40 осіб "войск НКВД"
Сороцько	25 " " " " " "
Глещева	20 " " " " " " та 30-ть стрибків
Плебівка	25 " " " " " "
Підгайчики	35 " " " " " "
Острівчик	35 " " " " " "
Гумицька	35 " " " " " "
Боричівка	18 стрибків
Тереховля	800 осіб війська Ч.А.

Район Білобожниця:

- 1.III. в числі 50-ть осіб "войск НКВД" робили облаву на ліс т.зв. Скалка. Біла/В цій облаві зловили дві дівчини Лєвоніцку Стефанію та Федорини Марію, які крились перед вивозом на Сибір.
- 10.III. в с.Базар Вивезено одну родину на Сибір.
- в с. Полівці вивезено одну родину на Сибір.
- в с. Павошівці вивезено дві родини на Сибір.
- 14.III. в с. Ягольниця Стара прибуло з району НКВД в числі 25-ть осіб. Підчас свого постою переселили 15-ть родин на село Базар а одну вивизли на Сибір.
- 14.III. в с. Павошівці підчас облави больш. зловили Петручука Івана, який крився. На допитах НКВД вище згаданий тип всипав 25-ть невинних людей. Большевики зорєнтувались, що він їх обдурює держали втюрмі. Вище згаданий тип втікає звязниці та криється перед больш. та нашими.

25. III. в лісі між Скородинцями-Віла, більшовики віднайшли бункир /причина провокації/. Притім спалили 5-ть гектарів лісу.
26. III. в с. Вичківці більшовики ариштовали 5-ть дівчат. На допитах закидають їм що вони збирали харчі для укр. повстанців.

Район Будзанів:

3. III. в с. Кобиліволки приїхав нач НКВД в числі 20-ть "войска НКВД" та ариштовали тих, які колись крились на свою власну руку, а відтак пішли зповинною це 1945р.
4. III. в с. Могильниця Стара прибули енкаведисти з р-ну Струсів, які арештували учительку Крушельницьку Клявдію. Арештованій закидали, що до неї до школи під час науки приходила Мотря /виховниця молоді/ яка була арештована більшовиками і випущена. Крушельницьку за тижень часу звільнено з тюрми.
4. III. в с. КВД арештувало учительку Крушельницьку Дарку і Мендзюка Василя.
6. III. до с. Кобиліволки приїхав нач. НКГБ Кудрешов з десятьма енкаведистами, який приарештував Яків Марію, підозрюючи її в розкиданню листівок перед "виборами". По двох днях арештовану звільнено з тюрми.
6. III. до с. Янів прибув нач. НКВД, який скликав до сільради хлопців уроджених 1929 р., щоб їх заангажувати до стрибків. амальник, побачивши, що молодь ухиляється і добровільно не хоче вступати в етнічні батальйони, сказав: "Тому, що ви впераетесь я покажу тебе, що заложу істрибітельний батальйон."
7. III. до с. Деренівка прибуло 15 енкаведистів, які арештували Стасинина Івана, Кравчика Івана, Кравчика Миколу і Бундзенка Романа. По двох днях арештованих звільнено.
8. III. до с. Могильниця Нова прибуло 20 енкаведистів, які оточили хату Ориської Євгенії, де перебувала дівчина з Заздрості, яка скривала її від більшовиків. Оточивши хату, почали стріляти, а відтак перевели стислу ревізію і арештували господиню разом з підпільницею.
11. III. в с. Масківці більшовики з гарнізону, які тут квартирували, оточили, обстрілюючи, господарство Боцана Антона, а відтак зробили стислу ревізію, при чому питали за повстанцями. Після цього арештували вище згаданого господаря.
15. III. до с. Кобиліволки приїхало 15 енкаведистів, які арештували Буру Марію.
16. III. до с. Мшанець приїхало автотом 20 більшовиків, які задержалися на гостинці від Терехівлі. Ніччю зайшли до Миськового Василя і Довгань Варвари, в яких цілковито ограбили господарства.
21. III. до с. Кобиліволки прибув нач. НКВД Шинкаренко з 5-ма енкаведистами, де проводив слідства з тими, що були на роботі в Німеччині. При тому розпитував хто їх вислав на роботу : чи сільська тодішня управа, чи з дому, чи може добровільно хотів їхати.
23. III. до с. Довге приїхав з району організатор комсомолу, який скликав до сільради віх агітаторів, де читав їм "Відповідь Сталіна Черччелєві! При цьому пояснював, що до війни між СРСР, а а Англією та США не дійде, бо в Англії зараз великі заворушення.
23. III. до с. Кобиліволки прибув нач. НКГБ з 8-а енкаведистами / енкаведистами, які скликали деяких людей до сільради, а в Ямної Любомири списали все майно.
26. III. до с. Мшанець приїхав начальник НКГБ і слідчий НКВД з 6-ма більшовиками з військ НКВД, які днем в колгоспі перевіряли, як проходить робота, а опісля ходили по хатах. Вечером робили засідку коло костела. Відтак фірною п реїкали коло церкви, а відтак до священника, де зробили стислу ревізію та та питали, де в нього є криївка, в якій переховує "бандерівців".
27. III. до с. Мшанець приїхав слідчий НКВД з 11-ма більшовиками з військ НКВД, який розпитував про підпільника Крикуна, чи він убитий і про його родину. Вечером робили підсідки від сторони Кобиліволки.

6

В і с т і в т е р е н у
/ за місяць липень 1946 р. /

Район Будзанів:

- 4.VII до с. Довге прибув з району Ганчарук- комсомолец з дорученням поконфіскувати корови в громадах, які не здали всього молоса. Селяни, довідавшись про це, всю худобу вигнали на пасовище, а Ганчарук без нічого відіхав до району.
- 6.VII до с. Довге приїхав начальник НКГБ з кільканадцятьма рубашниками і заарештували Василяшину Івана, Сокаль Марію, Сокаль Теклю, Луців Мирославу, Маркевича Степана, і Крчик Теклю. Арештованих розпитували про "бандьорів", до кого заходять, де перебувають і зобов'язували бути донощиками, а по двох днях всіх звільнили.
- 13.VII до с. Романівка з гарнізону с. Могильниця приїхало 10-ть більшовиків з особовою накрітою веретом так, що обличчя не було видно і обступили господарство Кришули Петра, який скривається. На вище згаданому господарстві робили ревізію.
- 13.VII в с. Ласківці більшовики з гарнізону, який там квартирує, переводили ревізії в гром. Палія Михайла і Сивака Івана. При ревізії порубали підлоги та розвалили печі.
- 14.VII в с. Могильниця Нові більшовики з гарнізону, який тут квартирує заарештували Шатковську Анну, яку по двох днях випустили.
- 15.VII до с. Довге з с. Янів приїхав начальник стрибків з двома сільськими і переводили ревізії в гром. Безнацька Івана, Чайковського Григорія і Лісного Степана, але нічого компромітуючого не знайшли.
- 15.VII до с. Романівка з гарнізону с. Могильниця приїхало 15-ть більшовиків і обступили господарство Субчак Марії, яка скривається, а на її господарстві мешкає переселенець із заходу. Більшовики, довідавшись, що Субчак Марія не мешкає в своїй хаті, пішли до Кришули Мирослави, де застали Субчак Марію, яку заарештували і забрали до гарнізону, звідки по двох днях випустили.
- 17.VII до с. Довге ніхто приїхав енкабети і під маскою повстанців забрали Лісного Степана. Арештованого питали, як він ставився до "національної справи", чому він співпрацював з більшовиками і т.п. та ставився, як до комуніста. Відтак з зав'язаними очима забрали до с. Янова в гарнізон, а відтак до Будзанова. В Будзанові порядно збили і над вечір звільнили.
- 28.VII до с. Довге приїхали більшовики, які робили ревізії в Сагайдак Марії, Мороза Миколи, і Жовтобруха Івана.
- 28.VII до с. Мшанець приїхало 50-ть більшовиків, які робили ревізії і заарештували таких людей: Лешку Павла, Левицького Павла, Довганя Романа, Балуха Михайла і Слободяна Петра, яких забрали до Будзанова.
- 29.VII до с. Романівка прибули більшовики з гарнізону с. Могильниця і заарештували Багрія Петра і Жука Петра за те, що вони з поля крали людське збіжжя.

Район Гусятин:

- 1.VII - 5.VII з пересельного пункту Гусятин випустили арештованих від місяця лютого до місяця червня 35-ть осіб. В число звільнених входили родини вправних повстанців, як старші так і молодші віком. При звільненні говорено їм, що вони не підлягають карі, бо кожен відповідає сам за себе, а не за другого, навіть рідного сина.
- 5.VII в с. Кругульці начальник стрибків зі своїм заступником і жінкою, яка тільки цього дня приїхала зі сходу, щоб тут наїстися, вертали з залізничного двірця, а радше перестанку. По дорозі натрапили на засідку, яку зробили повстанці. Заступникові начальника вдалося втекти, а сам начальник з жінкою зістали побиті.
- 7.VII в с. Кругульці більшовики з гарнізону зробили засідку ще за два дні. При заході сонця вкритими туди переходили голова і секретар сільради та Дмитро Рега 60-ть літній селянин. Більшовики, побачивши їх, почали стріляти, в наслідок чого згинув вище згаданий Дмитро Рега, а голова сільради Штойма Василь зістав

- 12.VII тяжко ранений.
в с. Пестолівка більшовики з гарнізону, який тут квартирує робили ревізії в деяких господарствах і арештували кілька осіб яких зараз же випустили.
- 20.VII сумерком в Пшиковецьких лісах гарнізон в районі, який вже тижень квартирував в с. Трибухівцях, зробив засідку на перехрестіх ліній. Лінією надійшло два повстанці і вже з відстані 20м помітили більшовиків, до яких відкрили огонь. По короткій перестрілці повстанці корчами відступили, залишаючи одного вбитого більшовика, мабуть замісника р-ного начальника НМГБ/люди говорять, що полковника/. Рівночасно з повстанцями відступали більшовики, бо залиши трупа в лісі на місці бою. На другий день трупа "красного героя" забрали до району і хоронили з великою парадом.
- 24.VII ранком більшовики робили облаву краями Пестоловецького ліса, але нічого не стрінувши, повернули до с. Пестолівка і брали людей на перевірку
- 27.VII в с. Геродимня ніччю більшовики робили нічку перевірку, при якій побрили троє людей.
- 31.VII ніччю в ліску біля с. Кругульці більшовики зробили засідку, на яку потрапив повстанець Самітний

Район Кошичинці:

- 5.VII до с. Чудорів прийшло 5-ть більшовиків, які ходили по хатах і грабували масо. від людей, які ще не були здали наложеної ставки
- 12.VII в с. Перемилів з району прийшли більшовики, які ходили по селі і шували за контингентом. При тому забрали збіжжя, яке стрінули, муку, сало і т.і..
- 13.VII до с. Увисла прийшли з району більшовики, які ходили по селі і грабували людей під маскою, будьяк вони шукать за контингентом, якого люди не хочуть здавати.
- 18.VII-20.VII під Яблунівським лісом більшовики, які квартирували на присілкуу Шмелівна біля с. Кутець, робили підсідки, які кінчалися безуспішно.
- 22.VII в Кошичинцях ніччю невідомо хто закрвав худобу, яка належала до голови РВК, секретаря РК і начальника пошти. Після цього були розшуки завинуватцями, але не потрапили на слід, тільки дивувалися хто відважився забрати ніччю живий інвентар.

Район Струсів:

- 5.VII до р-ну Струсів прийшов якийсь старшина з області, або з Київщини і наказав, щоб звільнити всіх полівязнів. В наслідок цього того ж дня зі струської ярми звільнили всіх арештованих родичів підпільників, які були призначені на в'язів на Сибір. Діначе по кілька днів тюрма наповнилася знову новими в'язнями.
- 5.VII - 15.VII до села Панталіжи, Тищина і Варваренець повернуло з Сибіру кілька родин вивезених ще в 1941 р..
- 10.VII в с. Сушин місцеві стрибки під маскою українських повстанців грабували свідомих українців.
- 10.VII ніччю в с. Варваринці більшовики робили засідку на українських повстанців і "принагідно" вкрали корову і ялівку з одного господарства. На другий день рано свої "здобутки" везли на тогр до Тернополя. Жінка - власниця пізнала свою корову і хотіла відібрати, але більшовики не тільки це не віддали, але, як арештовану забрали її до гарнізону.
- 14.VII в с. Задрість більшовики арештували 30-ть осіб за нездачу молока. Арештованих держали дві доби і звільнили аж тоді, коли кожний зокрема погодився здати відповідну кількість молока до трьох днів.
- 14.VII в с. Дарахів більшовики арештували Ничик Івана, Пелехату Степанію ганедрображкісне молоко, яке доставляли на зливний пункт Арештованих засудили на шість місяців тюрми.

16. VII до с. Брикуля Нова приїхали енкаведисти і арештували Ганчин Марію за те, що вона, по їх думці співпрацювала з повстанцями. Арештовану також побили і звільнили аж тоді, коли вона зобов'язалася до 25-го липня 28 цн. збіжжя. При звільненні арештованій гроши, що коли вона не здасть наложеного збіжжя, то вивезуть її до Сибіру.
19. VII до с. Барнадівки приїхали енкаведисти і арештували 16-ть літнього Гребеня Радіона.
21. VII в с. Барнадівка більшовики арештували около 40 селян за те що вони не здали 100% молока державі. Арештованих через кілька годин держали в місцевій молочарні, а відтак випроводили на подвір, де обложили їх довкруги кулеметами і говорили, що всіх штриляють за те, що вони супротивляються більшовицькій владі. - не виконують заряджень. По полудні арештованих звільнили, але під умовою, що до кількох днів /три дні/ здасть алеглемолоко.
21. VII в с. Дарахів більшовики з причини провокації арештували 17-ть літню Гудю Анну, яку по тяжких тортурх відставили до районної тми.
23. VII в с. Дарахів більшовики арештували 4-ри дівчині - переселенки із заходу за те, що вони втекли з Тернополя від роботи. Того ж дня арештованих засудили на 4-и місяці тяжких робіт в Тернополі і з місяця відставлено їх до праці.
22. VII до с. Брикуля Нова приїхали енкаведисти збирати контингент збіжжя. Від голови сільради Штойки зажадали 20-ть центнерів молодих барабля. Голова заявив, що селяни молотять збіжжя на контингент, крім того бараболя не вродилася і селяни не можуть такої кількості здати. За те його арештували і відставили до р'єону.
22. VII в с. Зубів більшовики арештували десятників за те, що їхні участки - десять ат не здали контингенту, і деяких селян, які не здали належної частини контингенту.

Район Білобожниця:

4. VII до с. Джурин приїхали більшовики з району і зграбували господарство Радою Марії.
9. VII в с. Бартушівка більшовики арештували Козьк Марію, яка під небоями всинала Дутку Барвару, в якій робили ревіз ію а відтак обрали пол, шукаючи за криївками.
9. VII в с. Черкавціна більшовики арештували кількох хлопців, яких водили по полі і шукали за криївками, але нічого не довідавшись, по 5-ох днях пустили.
13. VII в с. Слобідка Джуринська більшовики арештували Остапів Микола і Остапів Катерину тому, що вони в листі до сина писали "щось проти держави", алено кількох днів випустили.
14. VII 4-го год. в с. Полівці 8-и українських повстанців зробили засідку при дорозі Баар - Полівці на згариджак, на яку наїхало дві фіри більшовиків з району. Від перших стрілів убито участкового НМВД начальника стрибків - Куценка з жінкою - Німчук Магдалина, вох стрибків - Гричик Володимира і Шуригайла Михайла, які залишилися на полі бою, а інших вбитих та поранених напологані коні завезли до с. Базар/з цих точної кількості не можна подати, але люди говорили, що 2-а вбитих, а 4-и ранених/. 5-го , де була засідка більшовики арештували Нагумик Григорія, Нагумик Ольгу, Пагорецький Михайла, Голодрига Адама, Голодрига Євгенію, Флісака Михайла, Флісака Наталію, Дідик Анастасію і Стасишин Антонину. По кількох днях всіх арештованих випущено з тюрми.
16. VII в с. Джурин більшовики арештували Стадника Данила, якого по двох днях випустили. Того ж дня питали за Козьк Марією і Стадник Степанієм, які втікли з дому і скриваються.
24. VII в с. Бичківці більшовики арештували Шинкарик Ярослав, Голвацьку Марту, Слоїк Адама, Крайного Мирослава, Солтис Христину, Осадчук Михайла, Козьк Анну, Козьк Степанієм і Козьк Анну

По перевірці деяких зараз, а деяких по кількох днях випустити.

29.VII в с. Паушівка більшовики вбили Петрашука Івана, який був зго-
лосився, а відтак скривався від повстанців і від більшовиків
а головне заняття його - це крадіжки.

Постій, дня 7.VIII.1946 р.

С л а в а У к р а ї н і !

655/10

Район Білобожниця:

- 6.VIII до с. Криволюка приїхали більшовики і арештували Біловуса
Антоніну, Гремковську Анну і Смаглії Марію.
- 6.VIII в с. Паушівка більшовики арештували Каробін Марію, Горнак
Марію, Павловську Євгенію і Павловську Анну, закидаючи їм
співпрацю з нами. По чотирьох днях Павловських випустили
з тюрми, а дві інші залишилися на дальше.
- 7.VIII до с. Базар приїхав гарнізон в числі 60- осіб і заквартиру
вав у двох сторонах села.
- 11.VIII в с. Стара Ягольниця більшовики з гарнізону, який тут ква-
тирвав, зробили засідку, на яку потрапили, підходячи до села
ла, українські повстанці. По короткій перестрілці повста-
нець Німста зівстав забитий.
- 16.VIII в с. Скородинці приїхали більшовики з гарнізону
с. Звинича, Калжнівщини та районне НКВД і НКГБ, які довкола
села зробили засідки. На одну з засідок на мості потрапили
українські повстанці, виходячи зі села. По годинній перестрі-
лці з нашої сторони був один вбитий і два ранених. Місцеві
люди твердять, що тут згинуло 5-ть більшовиків, а два зівста-
ло поранених. На другий день більшовики в числі 200 чоло-
вік робили стислі ревізії, лукаючи за повстанцями.
- 20.VIII в с. Романівка більшовики арештували записника, який скри-
вався на власну руку і Маланчук Марію.
- 22.VIII в с. Криволюка більшовики з гарнізону с. Базар зробили за-
сідки. На одну з засідок потрапили українські повстанці, під-
ходячи до села, внаслідок чого згинув повстанець Дуб і
Тарає, а один зівстав рвнений. На другий день тіла повстанців
забрали до району.
- 23.VIII в с. Біла/Скалка/місцеві стрибки в Гоньки Дмитра вкрали
бочку мочених шкір.
- 25.VIII в с. Біла більшовики з агнізону с. Білобожниця вкрали
в Тоцька Павла годинник, упряж і віжки.
- 26.VIII більшовики арештували 15-ть десятників за те, що вони зі
своїх участків не здали на час контингенту. Того ж дня го-
лова РК мав мітинг, на якому говорив, що всі українці - це
бандити - саботажники, які тільки чекають приходу Англії і
Америки.
- 28.VIII в с. Ягольниця Стара більшовики зробили засідку, де вбили
Біловуса Володимира і Грацько Михайла - молодих хлопців з
цивільного населення. На другий день говорили людям, що їх
вбили "бандьори".

Будзанівський район:

- 7.VIII до с. Іванівка прибув енкаведист, який скликав до сільради
таких людей: Скакун Степанію, Кривальську Наталію, і Возьного
Микиту, які були в Німеччині на роботі. Покликаних розпиту-
вав про життя в Німеччині і про місцевих хлопців та дівчат
хто був головою читальні, а хто головою драм.гуртка.
- 9.VIII до с. Кобиліволоки приїхали енкаведисти і разом з більшови-
ками робили ревізії, а відтак до сільради зганяли людей.
В клубі Кордішов кожну особу з окрема покликав до другої
кімнати, де розпитували про українських повстанців і правду
подібно навязував сітку сексотів.
- 9.VIII до с. Довге проїхав в Кордішов і стягнув до сільради около
15-ть людей, де кожного з окрема покликав до сусідньої кімна-
ти і ангажував до співпраці з НКВД. При тому наполягав на
скорі здачу контингенту, бо хто не здасть, того вивезуть на
Сибір.
- 14.VIII в с. Шанець уповіражений Магдалінов робив мітинг вв справі
здачі контингенту і насильно приганяв людей малотити іве-
сти до заготовничого пункту збіжжя.

- 14.VIII до с.Деренівка прибув прибув в району уповноважений села Дейнека, Магдалінов, Сороко, начальник стрибків в с.Митанець і начальник стрибків в с.Іванівка/Яків/зі стрибками, які закликали людей здавати контингент, а в Пістун Дарії за на означений час не зданий контингент забрали 4-и фірі збіжжя, 1-у конічини і 2-ть скір.Того ж дня покликали до с сілради родини підпільників і розпитували, де їхні сини чи батьки та про всіх інших, які скриваються.При тому арештували Таласа Григорія і Чербатого Семена, яких по двох днях випустили.
- 15.VIII в с.Деренівка більшовики ті ж, що були попереднього дня за нездачу контингенту в Панаса Миколи сконфіскували 5-ть фір збіжжя сионами.Крім того Черця Івана наставили, як за місника голови сілради, а коли той не хотів, то більшовики грозили, що заберуть його до Тернополя на роботу.
- 21.VIII до с.Довге прибув голова РК - Винник і з НКГБ - Кердімов Винник перевіряв здачу контингенту, а тим, що не встигли здати визначив речинець до 25-го ц.м.здати 100%, бо в протівному випадкові чекає їх суд і тюрма, як саботажників.Кердімов окликав людей, які повернули з Німеччини і випитував їх про життя на роботі.
- 26.VIII до с.Довге прибув начальник стрибків зі с.Іванівка і разом зі стрибками ходив по селі і примушував молодих хлопців писатися до стрибків, однак ніхто не хотів погодитися на це.З причини цього арештував переселенця із заводу Григу Івана, котрого держав одну добу в тюрмі і так побив, що арештований не змігненні мусів бути в лікарні. На другий день повторилася ця сама історія.Начальник на адресу всієї молоді слав різні погрози, а до Мороза Степана витягнув пістоль і грозив, що застрілить, але цей цілком зрівноважено відповів: "То вбивай, але я до стрибків не піду."
- 28.VIII в с.Кобиліволови більшовики арештували Деревлянчук Анну, думавчи, що це підпільниця Гута, але провіривши точно по двох днях випустили.

Район Гусятин:

- НКВД

- 11.VIII до с.Нижбірок Новий приїхали більшовики з району і сказали священникові, щоб він підписав на православя.Коли священник заявив, що він до цього не має права і не зробить, тоді вони заборонили йому відправляти Богослуження і сказали, щоб цейдав їм ключі від церкви.За те, що священник вагався дати ключі, вони його побиди і ключі забрали силою.Вище згаданий священник опустив село.Того ж дня більшовики наказали підписати на православя священникові в с.Пелеїв, алетут також почувли ту саму відповідь.Не гавчи часу, забрали ключі від церкви і відіхали, а священник лишився господарити і відправляє Богослуження в сусідньому селі.
- 12.VIII о 2-ій год.в лісі біля селаВасильківці 10-ть більшовиків и натрапило на українських повстанців, сподіваючися в тому місці своїх.По короткій перестрілці більшовики відступили маючи одного раненого, а повстанці без втрат мусили змінити місце постю.
- 16.VIII в тому ж лісі більшовики зробили засідку, на яку натрапив один повстанець.По окроткій перестрілці повстанець відступив корчами в інше місце.
- 16.VIII в с.Нижбірок Старий більшовики за нездачу контингенту в інваліда "вітчизняної війни" Бабій Михайла забрали все збіжжя, а навіть муку з комори, а його арештованого забрали до району.
- 17.VIII в с.Чабарівка більшовики зробили засідку, на яку натрапили виходячи зі села повстанці.Від перших стрілів впад ранени Довбуш і Яків, які по короткій перестрілці пострілялися, а одному вдалося втекти.Люди твердять, що тут згинуло 6-ть більшовиків, а один зівстав ранений.
- 19.VIII в

- 17.VIII в с. Нижбірок Новий за нездачу в 100% контингенту більшовики арештували Бекалюка Дмитра і Боднара Миколу, яких забрали на роботу на Донбас.
- 19.VIII в с.Целієв більшовики в грим.Кривота Олексі - 70-т літнього старика сконфікували все майно включно з кухонними речами залишаючи старця в пустих, порожніх стінах без опіки.
- 19.VIII в м.Гусятин на залізничному дворі спочивало багато людей які їхали в "Западну пакувати".Перед рушійним поїздом одна східнячка сказала, що має перину на продаж. Не торгуючись, купила цю перину Храплива Марія зі с.Трибухівці за 70-т карбованців.Тільки поїзд рушив вище згадана жінка розвинула перину, де побачила дитинку - немовля. Дитина була жива і закутан а в ляхміття, а рідна мати лишила її нат те, щоб охоронити її від голодової смерті, бо знала, що в Галичині не дадуть її пропасти.
- 23.VIII вечером в с. Самолуски повстанці заходили до хати, де перед кількома днями замовили харчі. В той час коли вони вступали до сіней, з хати і зі всіх сторін посилався стріли, в наслідок яких повстанець Невільник зівстав ранений. Ранений дав кілька стрілів з ППШ і відійшов в бахисне місце, де одержав сан.поміч; рани тяжкі, бо колісні вправи попереджували. Господиня, яка спровокувала, зівстала вбита при перестрілці, мабуть, від більшовиків.
- 23.VIII до с.Минківці приїхали більшовики, які забирали в людей коні і звозили снопами збіжжя від людей, які не здали належного контингенту. В Безкоровайного Василя - інваліда Ч.А. бідняка, має шестеро дітей, а найстаршому 12-ть літ, мав всього збіжжя снопами 4-и копії. Як у всіх, так і в нього, забрали все збіжжя і останню муку з комори. Коли вище згаданий пішов до району на скаргу, то йому відповіли: "Ми все від вас заберемо, а вам лишимо голе поле, а таких бандитів, як ви, всіх вистріляємо, як собак."
- 24.VIII в с.Минківці більшовики арештували заготовщицю молока Чулик Катерину, якій задидали, що вона помагає повстанцям.

Район Коничинці:

- 2.VIII нічю в с.Увисла більшовики зробили засідки понід хати на улиці від Хлопівки, на які натрапили два повстанці. Від перших стрілів згинув повстанець Девін, а другий втік.
- 5.VIII в с.Хоростків голова РК - Івалін, I-ий секретар партії - Кабаченко, чотири більшовики, голова сілради і десятички ходили за контингентом. Приїшовши на подвір'я Ткача Анто на, який не здав контингенту, нестрінуди нікого в дома. Тоді більшовики розбили двері і ввійшли до хати, дерозбили шафу, звідки забрали 2000крб. а убрання зложили в мішок і вийшли на подвір'я. В цей час з поля прийшла господиня з поля. Більшовики кричали чому вона не здає контингенту, а коли жінка оправдувалася браком часу, вони почали робити ревізію, при якій знайшли два центнери збіжжя, яке забрали зі собою. По відїзді більшовиків жінка, прийшовши до хати, побачила непорядок і брак грошей в шафі. Жінка дігнала більшовиків і почала кричати, щоб вони віддали гроші, але більшовики назвали її бандиткою, яка надала контингенту, а це до того називає радянських людей злодіями і приарештували. Арештовану возили зі собою по селі і говорили, що будуть її за те судити аж дов того часу, доки вона не скаже, що вона пригадує собі, де є гроші і що більшовики їх не забрали.
4. VIII в с.Перемилів більшовики арештували за нездачу контингенту Тучабського Гната з жінкою.
- 7.VIII до райцентру Коничинці скликали всіх жінок, яких мужі погинули в Ч.А. на фронті. На зібранні більшовики говорили їм що для них прийшла допомога від ВНР і вони будуть могли вибрати собі в горторзі. В горторзі жінки довідалися, що

- на допомогу нема добрих річей, тільки старі, нагробовані в Німецьчині лахміття, якому були нестерті сліди крові. Коли одна жінка запитала, чому завідувачі чому вони видають таке погане лахміття, як допомогу, вона відповіла, що це не дає ЮНРА, а Радянський Союз. Жінка сказала, що таке лахміття стане тільки посміховищем для людей, що краде не давати чим смішитися. Завідувача сказала, що не буде надавати щось подібне в с. Увисла голова РК - Цвалін і II-ий секретар Партії - Кадаченко збирали контингент, а вже найбільше відвідували тих, які не здали 100%. Коли прийшли до Ковальчука Дмитра, який не здав контингенту, завели його до хати і в хаті були та питали чому він не здає. Якщо господар оправдувався браком часу, то вони далше були і називали його бандеровцем, а ще до того казали, що він ширить пропаганду між населенням щоби воно саботувало. Господар, побачивши, що оправдання не помагає, вирвався більшовикам з рук і втік.
- 8.VIII до с. Перемилів прибуло 19-ть більшовиків з військ НКВД, які в одній ділянці села робили стислі ревізії в 26-и господарствах до вечора. Ревізії переводили в цей спосіб: дане господарство обкладали заставами, зі стодоли і зі стрижів викидали снопи, а відтак дротами шукали в землі за криївками.
- 8.VIII до с. Верхівці прибуло два повстанці, які натрапили на засідку, яку зробили війська НКВД. Однак на засідці не стріляли, тільки супроводили їх на місце заковтування. В хаті повстанці разом з місцевими дівчатами співали і готували кілька годин, аж над ранком зачали обстрілювати більшовиків хату Повстанець Сокил, почувши стріли, застрілював, а Дніпро здався більшовикам. Більшовики вивели Дніпра на подвіря і зачали децю вишитуватися, але він нічого не хотів їм сказати і тоді більшовики його застріляли. Тіла вправних забрали до Хоростюва і похоронили на кладовищі. Господарів більшовики не карали в с. Клівинці військовики голова РК - Цвалін арештував за нездачу контингенту Буртяка Гриня і Захаркова Івана.
- 11.VIII в с. Клівинці більшовики ходили збирати контингент. Коли Цвалін поспитав Михайла Вейцковського чому він не здав контингенту, він оправдувався, що це не молотив, але в скорому часі здасть в 100%. Цвалін дав наказ його арештувати, а з обістя задрати все, що є з майна.
- 12.VIII в с. Баворівщина більшовики ходили на контингент сіна, а від тих, що не здали, забирали необмолочене жито чи пшеницю. На другий день більшовики ходили за контингентом, а в тих, що не здали, забирали збіжжя, муку і дрова.
- 13.VIII в с. Вибранівка фінвідділ загодаток сконфіскував господарство Сенькового Михайла. При Конфіскації забрали рухомий і не рухомий інвентар.
- 14.VIII на присілку Емелівка біля Коничинець більшовики за нездачу належного контингенту ограбили господарство Нички Степана.
- 14.VIII в с. Хоростків з млина більшовики забрали все збіжжя, не зважаючи на те, чи власителі здали контингент, чи ні.
- 15.VIII в с. Клівинці більшовики арештували Антонів Марію за те, що вона не здала належного контингенту. По 5-ьох днях випустили під умовою, що до 7-ьох днів виповнить в 100%.
- 15.VIII в с. Увисла з млина більшовики забрали все збіжжя і муку, не зважаючи чи власники здали контингент, чи ні.
- 15.VIII в с. Хлопівка більшовики за нездачу контингенту арештували їм чотири особи. На другий день випустили, бо по провірці виказалось, що дійсно нічого не мають, але за збіжжя казали їм здавати сільське полотно, мітки, перини, подушки, солонину, бо це все одне йде на користь держави.
- 16.VIII в с. Увисла відбувся суд над трьома господарями, які не здали належного контингенту. Кадетський Присудили їм до 3-ох днів здати від 5000-8000крб.

- 16.VIII в с.Вибранівка відбувся суд над людьми, які не здали наложеного контингенту. Селянинові Сеньків Михайлові присудили здати 4600крб. і повністю контингент. Ного перед судом ограбив за податок фін відділ. Явирму Сенюві засудили 20000крб і повністю контингент до трьох днів. Пелехатому Теодозові - 4000крб. і до 3-ох днів повністю контингент. Явному Григорові, Пітурові Томкові і Кулакові Василюві призначили до 3-ох днів здати в 100% збіжжя, молоко і м'ясо.
- 19.VIII в с.Баворівщина більшовики арештували Ухача Мирослава, підозрюючи його в співпраці з нами.
- 20.VIII в м.Крпичинці більшовики за нестачу збіжжя 4-ом господарям присудили здати від центнера збіжжя по 1200крб.
- 23.VIII до с.Увисла прибула з Красноярска Люба Марія з 4-адітьми - родина вивезена на Сибір в вересні 1944р. Прибувши люди дуже нагі і напів хворі.
- 29.VIII в с.Баворівщина більшовики забрали збіжжя в Маланюк Марії за те, що вона не здала всього контингенту.

Постій, дня 5.IX.1946 р.

С л а в а У к р а ї н і !

655/10

15

В і с т і з р - н у К о н и ч и н ц і

/за місяць вересень 1946р./

1. IX. 46-го в с. Верхівці відбувся суд над грим. Контій Володимиром за нездачу контингенту. Суд, тоє судди Чечіль і прокурор, вище згаданого гримадянина засудив на три роки тюрми.
4. IX в м. Коничинці /передмістя Гора/ більшовики отуружили господарство Шнака Михайла, де перевели стислу ревізію і розпитували за воєними.
- О год. 9-ій вечером через передмістя Гора переходили повстанці, які по дорозі отурили начальника коничинської залізничної станції Амлетча. По провірці документів повстанці отуказали, що би він з ними йшов на НКВД, отначе Амлетчко відпавів, що нікуди не піде і по чав кричати. Тоді повстанці його застрілили. На другий день більшовики похоронили вбитого і кричали, що "бандити" вбили паршого чоловіка.
4. IX в с. Яблонів більшовики більшовики ходили збирати контингент. Коли прийшли до Мадика Михайла, то не застали нікого в дома, а хата була замкнена. Тоді більшовики розбили двері від шпихліра, звідки забрали все збіжжя, муку і убрання.
6. IX до с. Яблонів приїхало 15-ть більшовиків, які зайшли до Журавля Дмитра, від якого забрали все молочене збіжжя, муку і ще деякі речі, помімо того, що він контингент здав у 100%, а самі відікали у сторону ліса. На другий день приїхали знову і говорили, що це бандити - бандеровці їздять по селах і грабують людей. Отначе населення в таку брехню не повіряло.
7. IX в м. Коничинці вулиця Гусятинська більшовики робили засідки. В 21-й годині дорозю надійшов Черний Володимир - працівник на залізничному дворці в Коничинцях. Більшовики, почувши, а отисля побачивши, що йде один чоловік, а це до того без зброї, підпустили його на близьку віддаль, а відтак усі разом крикнули: "Руки вверх!" і зробили біля нього ревізію, при якій забрали документи, а відтак забрали його до штабу, який тої ночі кватировав у парку. У штабі допитували, куди він ходив. Хлопець відповідав, що був у дівчини - нареченої. Тоді більшовики зачали його бити і говорити, що він має звязок з бандерівцями. Хлопець нічого не говорив і так при тортурах помер до рана. Тоді більшовики постріляли мертве тіло цивільного хлопця і забрали та положили під дім НКВД, а людям говорили, що це вбитий на засідці український повстанець біля якого знайшли пістоль.
8. IX родина вбитого довідалася і пізнала, що це її син лежить під домом НКВД і запитували через що саме її син вбитий, але не відпо відало, тільки говорило одне: "Его бандит". Якщо родина хотіла забрати і похоронити мертве тіло, то заком не дозволили, але вивезли до ліса, де залишили незаконане. По кількох днях труна перенесла родина на кладовище.
8. IX до с. Клівинці приїхало 10-ть більшовиків з араїону, а два з області збирати контингент, бо це село було на останньому місці в районі по хлібоздачі. З району приїхали такі працівники адміністрації: Романчук - замісник голови РК, Проходько Адам - секретар комсомолу, Фіодоров Василь - секретар фінвідділу, Кучар - замісник голови наркомзаг-у, Сидоренко і ще п'ятьох, яких прізвища невідомі. Рівнож невідомі прізвища працівників з області. Більшовики, пробувши до м села, замовили 24-и підводи для звозення збіжжя молоченого і немолоченого, а в 8-ій годині пішли в село. Попереду йшли працівники з області, а відтак з району. Перші зайшли до грим. Слідзевича, який вже 85% здав контингенту, і питали чому він не здав 100%. Коли вище згаданий господар оправдувався тим, що не має вже збіжжя, більшовики забрали його до студолі, де були в немилосердний спосіб, при чому говорили, що він знається з бандитами і не підчиняється більшовицькій владі. Під буками господар кричав і говорив, що постарається розчислитися з державою по хлібоздачі. Коли більшовики бачили, що вище згаданий господар вже порядно вбитий, самі хотіли, і дали можливість йому втекти. Змишаний господар вибіг на дорозю і зараз же отурикув більшовиків з району, які його спинили і питали, що з ним діється. Господар відповів, що його більшовики вбили за нездачу

контингенту. Більшовики з району відновили, що це неправда і зачали знову бити та говорити, що радянські люди нікого не б'ють. Господар втік ледви живий.

Обласні від Следзєвіча пішли до голови сільради Вереса Івана де поспитали хто тут живе і чи здав 100% контингенту. Коли господар відповів, що він є головою сільради, а контингенту через брак часу це всього не здав, більшовики зачали його бити і говорити: "То ти такий голова, ти бандито, ти маєш зв'язок з бандерозцями і їм допомагаєш, а контингенту не здаєш." При цьому голова взнав на землю, де конали його ногами, а відтак побитого нагнали до сільради. Голова, п'янтавчись до сільради, отримув районних більш., які ди вувалися його виглядові, а довідавшись про все, сказали, що з їхніх нікто не був би голови сільради, і разом з ним пішли подивитися, вдаючи, що не знають, хто там є. В домі голови не застали нікого, бо ці з області зараз же забралися і в подібний спосіб поводилися з кількома іншими господарями, а о год. 12-ій відіхали до району Копичинці. Відомо, що районні більшовики були в порозумінні з обласними, одначе голови сільради говорили, що його побити бандити - бандерозці, які напевно вийшли звідкись і знову похевалися. Районні більшовики через три дні ходили і грабили господарства, забираючи останній шматок хліба. Цілковито ограбовані стали такі господарі: Стахів Михайло, Пригода Гаврило, Грабівський Петро, Верес Микола, Мусяло Василь, Турчин Василь, Карпичин Василь, Маневик Степан, Карпичин Павло, Карпичин Володимир, Підодвірний Василь, Стахів Петро, Задонський Микола, Верес Іван, Полос Пилип, Боцінка Анна, Федак Володимир.

8. IX дорогою Копичинці - Яблонів зі школи вертала дівчина. З ліса вийшли два більшовики, які забрали в неї тежку і 100 крб., а книжки викинули на землю.
9. IX на передмістю Баворівщина /Копичинці/ учаскові по здачі контингенту Козубова і Кабаченко окликали до сільради всіх десятників, а відтак пішли в 5-а стрибками в село і ограбили господарі Опера Івана і Шустив Евдокію.
9. IX в м. Копичинці було зарядження, щоби всі жижкакці люди зі сходу, які мешкають на передмістях перенеслися мешкати до райцентру.
10. IX в с. Хоростків більшовики зробили засідку, на яку натрапили українські повстанці. З нашої сторони був один вбитий - "Орел", а з більшою вищою два вбитими, а один ранений.
10. IX в с. Верхівці більшовики збирали контингент. Коли зайшли до хати Вонсач Яцка - сіддесятилітнього чоловіка, якого жінка має 68-років і двох синів, які служили в Ч.А., де один згинув, а другий ранений К.: II повернувся домів. Вище згадані люди були на 50% звільнені від контингенту. Коли його поспитали чому він не дає контингенту, то він відповів, що не було кому в полі робити, бо він з жінкою вже старі. Тоді учасковий по здачі контингенту почав бити старика ка прикладом по голові і говорити, що він бандит і не хоче підчинятися радянській владі. Старик взнав на землю і кричав рятунку від людей, одначе не помагало.
13. IX в с. Баворівщина більшовики збирали контингент, а коли зайшли до Кузика Степана, то забрали все майно, а йому сказали вибратися зі свого господарства де сам хоче. Того ж дня ограбили Багрий Степан на і ще кілька інших господарів.
14. IX в с. Верхівці більшовики зграбували господарство інваліда Ч.А. Городиського Івана, Гранківську Марію, Білінського Михайла і Сліпець Марію при стяганні контингенту.
14. IX в с. Яблонів більшовики підчас стягання контингенту в інваліда "вітчизняної" війни Шкатула Осина забрали без його відома все молочене і немолочене збіжжя.
16. IX в с. Верхівці більшовики арештували Трача Антона і Росика Михайла за те, що підчас їхнього вартування, молотарка стала знищена і цілковито поломана.
17. IX до с. Яблонів приїхало 23 більшовики, які ходили по селі і забрали від людей дещо для себе зїсти, а відтак арештували голову кооперативи Дарба Олександру.

- 17.IX в с.Верхівці відбувся суд над гром.Гавроном Григорієм за неадачу контингенту!Винувника" суд засудив заплатити 17000- зрб.і повин- сть здати контингент.Цього дня в переселенця із заходу кі Пигра- ра Михайла Більшовики забрали все збіжжя,помимо того,що він не м мав давати контингенту,бїжжи оправдуючися тим,що це збіжжя "бан- дерівське".
- 19.IX в м.Хоростків сільрада Вибранівка згоріло 22-господаров.Огонь зачався від дорожнього вала,який наліть дровами,а на верку немає ситка.Вкілька днів пізніше по згорених господарствах ходили біль- шовики і списували втрати наслідком пожежі.При тому кожного зани- тували хто ці господарства спалив,будьто не знали звідки ваявся огонь,чому при горінні були стріли,і т.п.
- 20.IX о год.3-ій більшовики в числі около 500 чоловік отружили с.Увие- да,а тільки розвиднілося,то частина отала на заставах,а части- на вступила в село.Ревізії переводили тільки в одній вулиці,а ні- чого не знайшовши,розбрижжя по селі,щоби добре наїстися.По помуд- ні арештували родину підпільника,яку по двох днях випустили.
- 21.IX до с.Перемилів приїхало 20-ть більшовиків стягати контингент. Між ними в рай.адміністрації був Захлявний - і секретар партії, Кадаченко-голова наркомзаг-у,участковий по контингенті Дац і Ку- зьміцов.Контингент здирали через чотири дні.Забрали все,що попа- ло,без різниці,чи дана людина здала контингент везе,чи тільки- частинно.Хто не здав,того називали бандитом і били в немилосерд- ний спосіб,а хто здав,тому говорили,що йому в здачі помогли бан- дити на те,щоби він у своїй вулиці агітував населення,щоби воно ухилилося від совіцької влади і не здавало контингенту.
- II Першого дня свого перебування в с.Перемилів зайшли по континге- до Галабіна Павла,де шукали за збіжжям,одначе не знайшли нічого, тільки самогонку.Шістдесятитиї жінки-нами Павла питали звід- ки вона має самогон.Жінка говорила,що її син Криштов з армії і бу- де жинитися і тому вона купила горілки в Чорткові.Коли Більшовик зачав бити жінку,надійшов її наймолодший син,який пять років був в Ч.А./два старших сини також служили в Ч.А./ і мав військовий ступінь сержанта,і став у обороні своєї мами.Коли оказав:"Я пять літ воював,а ви тепер будете бити маму матір.",Більшовик зачав би- ти його,а відтак задрав на станицю отрибків,де держали кілька днів.
- Того ж дня більшовики набили Глабїцького Миколу - демобілізованого Ч.А..В Глабїцького Михайла забрали корову за неадачу континген- ту.Коли прийшли до Слуцького Гната,якого зять пішов і загинув на німецько - більшовицькому фронті в рядах Ч.А.,а під його опіку за- лишив двоє малих дітей,і хотіли забрати збіжжя,яке були вже зло- жили на фіру,тоді Гнат на фіру посадив ще двоє дітей і казав,щоби брали так разом.Більшовики кричали,били,але,побачивши,що діти не злізуть з фіри,залишили все.
- На другий день ограбили Баган Анну,не лишаючи її нічого на життя,не зважаючи на те,що вона контингент вже здала.
- У Спринка Михайла забрали все збіжжя і убрання,а його жінку поби- ли.У Боднара Івана забрали збіжжя,яке він купив для себе.
- Третього дня ограбили Климка Дмитра і побили його жінку.Забрали все збіжжя в Мимрик Осина,Глабїцького Володимира,Павлишин Михайла, Сліпець Гриня,Гобаль Андрія,Баган Андрія і ще кілька переселен- ців із заходу,закидаючи останнім,що вони переховують "бандерівськ- ьке" збіжжя.
- Четвертого дня побили і ограбили Гумнівку Марію,Тучабську Кате- рину і ще кілька господарств.
- 25.IX до с.Кодрибинці до директора спиртзаводу прийшло 15-ть більшови- ків під маскою повстанців і зажадали від нього спирту.Коли цей відмовився,то вони забрали його до ліса,де били в немилосердний спосіб так,що він погодився дати спирт.Тоді більшовики разом з ди- ректором повернули до спиртзаводу,забрали спирт і відїхали до ра- йону.
- 25.IX в с.Яблонів енкаведности арештували Шастків Михайла і Боднар Іва- на за те,що вони дезертували з Ч.А..Шасткова засудили на 5-ть років тюрми,а Боднара відставили на службу в Ч.А..

26. IX до с. Блонів приїхали енкаведисти, які арештували Мицик Михайла і Журавель Василя. Причина арештування є та, що перший під час німецької окупації був вільнолюбивим другим мужем довіря.
28. IX в с. Хлонівка більшовики збирали контингент. О год. 21-їй замісник голови наркомзаг-у Кучер зайшов до хати Зима Петра шістдесятити-літнього селянина і питав чи здали контингент. Коли довідався, що не всьой, почав кричати і різно називати старого, а відтак сказав старому і його шістдесятити-літній жінці збиратися і йти з ним. Вийшовши на двір, виняв пістоль і сказав, що веде їх топити. Коли пригнав над ріку, okaza-в їм літви у воду. Старі плакали і просили поми-лування. Годі Кучер зі сміхом нагнав їх до хати.

Протягом місяця через тарен майже щодня переїжджали валики циганів. Одна валика складалася з 5 - 20 підвод, а начисляла від 20 до 100 чоловік. Між ними найбільше було мужчин в молодих літах / 20 - 40 /, а дітей і стариків було дуже мало. Такі циганські валики найбільше можна було стрінуги на базарах у ярмарочні дні. Зауважилося, що мали подостатком грошей і купували багато коней, які відставляли на захід. Головно жінки, які з ними були ходили по селах і ворожили. При таких ворожбах дуже часто випитували про українських повстанців, або говорили, що з ними стрічаються.

Одна така циганська валика заїхала до м. Хоростків і тут заквартирува-ла, чекаючи три дні на базар в ярмарочний день. За цей час "цигани" ходили і ворожили людям, стараючи входить з людьми в говорення. В цей час до Ваврини Осипи зайшов один "циган", щоби наїстися і зачав з нею розмову, винитуючися докладно про м. Хоростків і про людей, які тут живуть. Жінка зараз же пізнала, що це не циган, але не зорієнтувалася хто це є. В дальшому говоренні довідалася і пізнала місцевого поляка Солюско-го Кароля, який в 1945 р. виїхав з Хоросткова на Польщу. Коли жінка спита-ла звідки він тут взявся і чому так їздить, то він відповів, що з міста Хо-ростків є з ним 8- чоловік, які виїхали на захід. Вони переїжджають на схід. Дальше говорив, що їх вибрали самих таких, які мають чорний заріст і знають циганську мову, і створили т.зв. циганські валики. Жінка питала, як ставлять-ся ті цигани до українського населення, то він відповів, що добре. Яку працю і завдання мають ці люди - "цигани", то годі було довідатися але одне точно, що між ними знаходяться поляки.

Постій, дня 10. X. 1946 р.

С л а в а У к р а ї н і !

655/10

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 18
(вісімнадцять) аркушів;
у тому числі літерні номери _____;
пропущені номери _____
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст
Посада
21 серпня 2018 року
[підпис]
(підпис)

I. Тарганова
(ініціали (ініціал імені), прізвище)